Vlaams Parlement

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 302
van **SUZY WOUTERS**
datum: 15 januari 2021

---

aan **WOUTER BEKE**
VLAAMS MINISTER VAN WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID, GEZIN EN ARMOEDEBESTRIJDING

Actieplan Sterk Sociaal Werk - Rechtenverkenning en rechtentoekenning van personen in armoede

Binnen het Actieplan Sterk Sociaal Werk, dat eind december 2019 door de Vlaamse Regering werd meegedeeld, worden de individuele en maatschappelijke uitdagingen waarmee sociaal werkers worden geconfronteerd in kaart gebracht. Dat omvat onder andere de strijd tegen de onderbescherming van personen in armoede. Sociaal werkers kunnen in kaart brengen hoe onderbescherming tot stand komt, en hoe aan die mechanismen structureel iets gedaan kan worden. Door de drempels te onderzoeken die ervaren worden door sociaal werkers in OCMW's, CAW's (Centra Algemeen Welzijnswerk) en Diensten Maatschappelijk Werk kan de rechtenverkenning en rechtentoekenning van kwetsbaren worden verbeterd.

1. Hoe evalueert de minister de doelstellingen geformuleerd in het Actieplan Sterk Sociaal Werk tot dusver? Welke drempels werden zichtbaar? Welke acties werden ondernomen om die drempels te bestrijden?
2. Welke stappen werden al ondernomen om onderbescherming structureel te bestrijden met behulp van de input door sociaal werkers?
3. Welke signalen ontvangt de minister van sociaal werkers over de haalbaarheid van het Actieplan Sterk Sociaal Werk?
4. Wordt er een denkpiste uitgewerkt waarbij sociaal werkers de rol van gezinscoaches invullen en proactief rechten gaan verkennen in samenspraak met kwetsbare gezinnen?
5. Heeft de coronacrisis een impact gehad op de uitvoering van het Actieplan Sterk Sociaal Werk?
6. Hoe evalueert de minister de samenwerking tussen het Vlaams en regionaal platform Sterk Sociaal Werk?
7. Welke budgetten gaan met het actieplan gepaard?

WOUTER BEKE
VLAAMS MINISTER VAN WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID, GEZIN EN ARMOEDEBESTRIJDING

ANTWOORD
op vraag nr. 302 van 15 januari 2021
van **SUZY WOUTERS**

---

1. Het is op dit moment nog te vroeg om hierover uitspraken te doen. Voor wat de **strijd tegen onderbescherming** betreft, is – onder leiding van de Vereniging voor Vlaamse Steden en Gemeenten en in samenwerking met de CAW Groep en het Intermutualistisch Overleg – een project opgestart om binnen het samenwerkingsverband Geïntegreerd Breed Onthaal (GBO) Beveren na te gaan waar de drempels rond onderbescherming liggen. Dit project verloopt via de methodiek van service design en heeft tot doel om – vanuit het perspectief van de cliënt – problemen/drempels met betrekking tot rechtentoekenning te identificeren, oplossingen te ontwikkelen en hiermee te experimenteren. De inzichten die binnen GBO Beveren opgedaan worden, worden dan in een latere fase op Vlaams niveau gedeeld. Gezien het traject binnen GBO Beveren nog volop gaande is, is het op dit moment nog niet mogelijk om al uitspraken over drempels of eventuele acties te doen.

   Daarnaast loopt binnen het GBO-samenwerkingsverband m.b.t. niet-toeleibaren naar de arbeidsmarkt in Oudenaarde een traject om de werkingen van de deelnemende actoren beter op elkaar af te stemmen. Op die manier wil men de toegankelijkheid verhogen, wat uiteraard zijn invloed zal hebben op onderbescherming. Ook dit project is nog lopende.

   Het actieplan Sterk Sociaal Werk beperkt zich uiteraard niet tot de strijd tegen onderbescherming. Er wordt ook op andere maatschappelijke uitdagingen ingezet. We geven deze kort even mee.

   Voor wat betreft het speerpunt **politiserend werken**, getrokken door Socius, wordt momenteel gewerkt aan een publicatie voor sociale professionals, beleidsmakers en het ruimere publiek. Deze publicatie gaat in op het waarom en het hoe van de politiserende opdracht binnen sociaal werk en zal ook stilstaan bij de waarde en betekenis van politiserend werken vanuit andere perspectieven (andere beroepsgroepen, beleid, doelgroepen, marktspelers, …). De publicatie wordt afgerond tegen de volgende Sociaalwerkconferentie in 2022. Aansluitend zal een vormingsaanbod voor sociale professionals overheen de verschillende sectoren uitgewerkt worden.

   Met betrekking tot het speerpunt **diversiteit** loopt momenteel een webinarreeks. Bij de eerste twee webinars lag de focus op theorie en werd een breed publiek aangesproken. Zo ontvingen we op 12/11/2020 Khalid Benhaddou voor een toelichting rond samenleven in diversiteit. Op 14/01/2021 kwam Naima Charkaoui een toelichting geven over de emotionele impact van racisme. De volgende twee webinars, gepland in maart en april 2021, zijn eerder praktijkgericht. De derde webinar richt zich naar sociaal werkers en zal handvaten geven rond het omgaan met een diverse realiteit. De vierde webinar focust dan weer op het diversiteitsbeleid van organisaties. Op basis van de input uit de verschillende webinars zal een concreet en haalbaar actieplan rond diversiteit uitgewerkt worden.

   Een volgende actie focust op de positie van het **sociaal werk in de eerstelijnszone**. Sociaal werk, dat een essentiële bijdrage kan leveren aan integrale

zorg, neemt op dit moment nog onvoldoende plaats in binnen de eerstelijnszones. Onder leiding van het Intermutualistisch Overleg wordt werk gemaakt van een visienota, waarin de meerwaarde van sociaal werk in de eerstelijnszone geëxpliciteerd wordt. Deze visienota wordt in een latere fase, in samenwerking met een drietal zorgraden, aan de praktijk getoetst. Met deze oefening willen we bijdragen aan een versterkte samenwerking tussen gezondheids- en welzijnsactoren.

Tot slot werden er de afgelopen periode ook verschillende stappen gezet in kader van **impactevaluatie en impact gedreven handelen**. Ook hier worden vier acties uitgezet: (1) een visienota over impact gedreven handelen en impactevaluatie, (2) een inventaris van inspirerende praktijken en een diepte-analyse van drie praktijken, (3) concrete ondersteuning en begeleiding van twee praktijken die met impactevaluatie aan de slag willen gaan en (4) een lerend netwerk om de opgedane inzichten te bespreken. Het project rond impactevaluatie ging in januari 2021 van start en wordt getrokken door KU Leuven, Universiteit Antwerpen, Karel De Grote Hogeschool en SAM - steunpunt Mens en Samenleving.

Rond de andere doelstellingen (duurzaamheid, hybridisering, digitalisering,…) worden de komende periode acties uitgewerkt en opgezet. Het actieplan Sterk Sociaal Werk heeft een looptijd tot 2024, wat ons de ruimte geeft om gefaseerd aan de slag te gaan.

2. Zoals in het antwoord op de eerste vraag reeds werd aangegeven, is het project in Beveren nog volop lopende. We wachten graag deze resultaten af alvorens ons over verdere stappen te buigen.

3. Het actieplan Sterk Sociaal Werk is een ambitieus plan. Er worden heel wat uitdagingen benoemd en mogelijke acties aangeraakt. Vanuit het Vlaams Platform Sterk Sociaal Werk worden twee keer per jaar stakeholdermeetings gehouden om de stakeholders - vertegenwoordigers van koepels, steunpunten, gebruikersorganisaties, en dergelijke - te betrekken bij het actieplan. Ook daar krijgen we de feedback dat het actieplan ambitieus is, maar merken we ook veel ‘goesting’ om aan de slag te gaan.

   Daarnaast houden we ook via de regionale platformen de vinger aan de pols. Via de regionale platformen zetten we voornamelijk in op het bereiken van sociale professionals actief op het terrein.

   Het Regionaal Platform Antwerpen heeft onderzoek gedaan naar de interesse bij sociale professionals en zal de komende twee jaar inzetten op de thema’s ‘werken in vertrouwen’ en ‘minder bureaucratie, meer hulpverlening’.

   Het Regionaal Platform Brussel deed in juni 2020 een bevraging bij sociale professionals over de impact van corona op hun werk. Deze bevraging mondde uit in een druk bijgewoonde webinar in november 2020. Momenteel worden, in samenwerking met verschillende sociale professionals, plannen gemaakt voor een digitaal event op de World Social Work Day van 16 maart 2021.

   Op basis van gesprekken en brainstormsessies met een vijftigtal Limburgse sleutelfiguren in het welzijnsveld schuift het Regionaal Platform Limburg (1) diversiteit, (2) de positie op de eerste lijn en (3) onderbescherming als thema’s naar voren. Zij organiseerden eind 2020 - begin 2021 een aantal sessies rond kruispuntdenken en focussen nu op acties ter gelegenheid van de World Social Work Day.

   Het Regionaal Platform Oost-Vlaanderen kon in 2020 heel wat sociale professionals motiveren om met hen op (digitale) praktijksafari te gaan. Tijdens zo’n safari wordt

ingezoomd op een aantal inspirerende praktijken, is er ruimte om in debat te gaan en ervaringen te delen. De thema's 'sociaal werk in tijden van corona' en 'onderbescherming en toegankelijkheid' kwamen al aan bod. In 2021 staat nog een safari rond diversiteit gepland en wordt ook ingezet op acties n.a.v. de World Social Work Day.
Het Regionaal Platform Vlaams-Brabant gaat met deelregio's aan de slag. Zij zetten momenteel in op het delen van inspirerende initiatieven en plannen hun eerste actie op de World Social Work Day.

Het Regionaal Platform West-Vlaanderen, tenslotte, bevroeg in mei 2020 meer dan 400 sociale professionals over de uitdagingen voor Sterk Sociaal Werk. Zij vertaalden de resultaten in een 40-actiepuntenplan. Zij gaan de komende periode, in kleinere werkgroepen, met dit plan aan de slag.

De verschillende regio's slagen er duidelijk in om sociale professionals warm te maken voor de uitvoering van het actieplan Sterk Sociaal Werk. Net als bij de stakeholders is ook hier 'goesting' om met het plan aan de slag te gaan. Inzetten op verbinding, op elkaar leren kennen en op het delen van inspirerende praktijken zijn daarbij de prioriteiten.

4. In de strijd tegen onderbescherming staat het aspect van proactief rechten verkennen en realiseren centraal. Daar wordt op ingezet. Het werken met gezinscoaches is een specifieke methodiek die in dit kader gehanteerd kan worden, naast andere methodieken. Het is niet het opzet van het actieplan om bepaalde methodieken naar voren te schuiven.

5. De coronacrisis heeft – net als bij andere projecten – op een aantal aspecten van het actieplan Sterk Sociaal Werk impact gehad. Zo hadden de verschillende regionale platformen allerhande activiteiten gepland naar aanleiding van de World Social Work Day op 17 maart 2020. Dit eerste moment om naar buiten te treden viel, door de corona-maatregelen, in het water, waardoor het wat langer duurde eer de regionale platformen echt van de grond kwamen. Ook bij de opstart van een aantal acties zien we dat corona voor een vertraging heeft gezorgd. Er moest een andere manier van werken (digitaal i.p.v. fysiek) uitgedacht worden, er werden andere prioriteiten gesteld, …

6. De link tussen het Vlaams platform en de regionale platformen wordt op verschillende manieren gelegd. De voorzitters van de regionale platformen maken, ten eerste, deel uit van de stuurgroep van het Vlaams Platform Sterk Sociaal Werk. Op deze stuurgroep wordt op regelmatige basis in debat gegaan over de lopende acties en kunnen linken met de acties vanuit de regionale platformen gelegd worden. Daarnaast gaat er op geregelde tijdstippen ook een overleg met alle trekkers van de regionale platformen door. Dit overleg wordt getrokken door de kerngroep Sterk Sociaal Werk, bestaande uit de voorzitter van het Vlaams Platform, SAM vzw als procesbegeleider en het Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin (WVG) als ondersteunende partner. Op dit overleg wordt eveneens dieper ingegaan op de plannen van de regionale platformen en kan opnieuw de link met acties op Vlaams niveau gelegd worden. Verder worden de regionale platformen ook per mail op de hoogte gehouden van acties op Vlaams niveau en worden regelmatig oproepen verstuurd om deel te nemen aan werkgroepen rond een specifiek thema, om mensen uit te nodigen voor webinars, om input te vragen voor bepaalde thema's, … De band tussen de regionale platformen en het Vlaams platform wordt dus hecht gehouden. Dit is zeker belangrijk om ook de input van de praktijkwerkers uit de regio's naar boven te krijgen.

7. Er is een beperkt werkingsbudget voor het Vlaams platform en de regionale platformen, alsook een vergoeding voor de voorzitter van de Vlaams platform en de

voorzitters van de regionale platformen. Voor het overige is er geen vast budget aan het actieplan Sterk Sociaal Werk gekoppeld. Een aantal acties worden door de steunpunten, die deel uit maken van de stuurgroep, met eigen middelen getrokken. Daarnaast worden er ook projectmiddelen beschikbaar gesteld voor onder meer de actie rond impactevaluatie en de ondersteuning van de communicatie rond Sterk Sociaal Werk. Ook de organisatie van de Sociaalwerkconferentie zal een bepaald budget vragen. Het totaalplaatje hiervan zal duidelijk worden naarmate het programma meer en meer vorm krijgt.